

VAR-jaarvergadering 2019

Op vrijdag 24 mei 2019 vindt in Utrecht de VAR Jaarvergadering 2019 plaats. Daar zullen vier prachtige preadviezen worden besproken onder de overkoepelende titel '*De toekomst van de formele rechtskracht*'.

Het eerste preadvies van prof. **Jaap Polak** is getiteld '*De toekomst van de formele rechtskracht; een inleidende beschouwing*'. Hij bespreekt daarin het omstreden leerstuk van de formele rechtskracht in hoofdlijnen op twee deelgebieden, te weten de formele rechtskracht van besluiten en de competentie van de burgerlijke rechter en de formele rechtskracht in ketenbesluitvorming.

Het tweede preadvies is geschreven door dr. **Thomas Sanders**. Hij verdiept de bespreking van de leer van de formele rechtskracht in ketenbesluitvorming onder de titel '*Liever rechtszekerheid dan rechtvaardigheid?*'.

In het derde preadvies, getiteld '*Een andere kijk op de formele rechtskracht*' biedt dr. **Bart Roozendaal** het rechtsvergelijkende perspectief. Het is bepaald opvallend te noemen dat het beginsel van de formele rechtskracht onbekend is in andere Europese landen. Roozendaal onderzoekt hoe de Duitse rechter omgaat met onderwerpen als de deskundigheid van de bestuursrechter, het concordantiebeginsel en de rechtszekerheid, zonder daarbij de leer van de formele rechtskracht te gebruiken.

En last but not least is daar het preadvies van dr. **Marcelle Reneman** over '*Unierechtelijke grenzen aan de formele rechtskracht*'. Zij gaat in op de vraag in hoeverre het Unierecht de procedurele autonomie van Nederland beperkt bij toepassing van de leer van de formele rechtskracht en de sterk daarmee samenhangende kracht van gewijsde.

In [dit filmpje](#) geven de preadviseurs een voorproefje. De preadviezen ontvangt u in de week van 6 mei. Het NTB waarin de preadviezen worden gerecenseerd is vanaf 13 mei online te raadplegen.

Het belooft een brede discussie te worden over een omstreden leerstuk van het Nederlandse bestuursrecht dat volop in ontwikkeling is. U bent van harte welkom om mee te discussiëren! Aanmelden kan via [deze link](#).

Posterpresentaties

Net als vorig jaar zullen tijdens de jaarvergadering posterpresentaties verzorgd worden door promovendi die onderzoek doen op bestuursrechtelijk terrein. Zij gaan tijdens de lunch graag in gesprek over hun onderzoek. Hieronder een korte beschrijving daarvan.

Lolke Braaksma (RuG) - *The Programmatic Approach: Future Proof?*

Land, air, water and nature are intensively used in the Netherlands for various activities that are detrimental to the quality of the environment. Exceeding environmental quality standards, such as air quality standards or CO₂-emission reduction targets, is therefore always imminent. The programmatic approach is regarded as a key legal instrument in the Netherlands to achieve environmental goals while allowing for new economic development. The aim of this research is to contribute to our understanding of the legal implications, bottlenecks and safeguards of using a programmatic approach in Dutch environmental law in general and in the future Environment and Planning Act.

Esmée Driessen (UL) - *Burgerinitiatieven en Right to Challenge*

Sinds het Right to Challenge (R2C) in 2015 is opgenomen in art. 2.6.7. Wet maatschappelijke ondersteuning is er veel aandacht voor dit verschijnsel. Het R2C wordt vaak omschreven als het recht van burgers om de overheid uit te dagen wanneer zij denken dat zij een overheidstaak beter kunnen uitvoeren. Lukt hen dat, dan wordt de betreffende taak inclusief financiering - overgedragen aan de burger. Maar het R2C is geen losstaand verschijnsel, in heel het land en op vrijwel alle beleidsterreinen wordt er geëxperimenteerd met allerlei vormen van burgerparticipatie. Hoewel er veel enthousiasme en daadkracht is onder politici, beleidsmakers, maatschappelijke organisaties en burgers, blijkt de uitvoering in de praktijk niet altijd eenvoudig. Er leven veel vragen, waarvan een aanzienlijk deel juridisch van aard is.

Tjebbe Gerverdinck (UvA) - *Belastingen en het eigendomsgrondrecht*

Belastingheffing tast eigendom aan. Daardoor vallen belastinggeschillen bijna altijd binnen de reikwijdte van het eigendomsgrondrecht van artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM. Het EHRM en de Hoge Raad kennen de staat weliswaar een ruime beoordelingsvrijheid

toe bij de uitoefening van zijn fiscale bevoegdheden, maar die bevoegdheden zijn niet onbeperkt. In mijn onderzoek tracht ik in kaart te brengen waar de grenzen liggen die de Staat in acht moet nemen bij het heffen en invorderen van belastingen.

Claire Hofman (EUR) - *De juridische houdbaarheid van het systeem van sancties t.a.v. fiscale fraude. Een onderzoek naar (ongoorloofde) samenloop van fiscale sancties onderling.*

Doel van dit onderzoek is de juridische onhoudbaarheid van het sanctiearsenaal ten aanzien van fiscale fraude te duiden. De aanleiding voor het onderzoek is het ontbreken van gedegen juridische inkadering van het systeem van sanctionering van belastingfraude welke voortkomt uit de (i) diversificatie binnen het juridisch kader (een duaal handhavingsbestel), (ii) een geconstateerd rechtshandhavingstekort in de praktijk en (iii) een feitelijke en actuele cultuur van verharding (die bovendien van invloed is op de ontwikkeling van beide). Het onderzoek focust op de constellatie van (ongoorloofde) samenloop van fiscale sancties onderling.

Lynn Hillary (OU) - *Het beginsel van loyale samenwerking*

Het beginsel van loyale samenwerking, ook bekend als Unietrouw, heeft op verschillende wijzen invloed op het Nederlandse bestuursrecht. Een voorbeeld daarvan is het opzij zetten van formele rechtskracht. Maar wat maakt dat het beginsel van loyale samenwerking op deze manier de uitwerking van het EU-recht in het nationale bestuursrecht beïnvloedt? De posterpresentatie van Lynn Hillary gaat over de status van het beginsel van loyale samenwerking als algemeen beginsel van het EU-recht en de ontwikkeling ervan in de Verdragen en door het Hof van Justitie.

Wybrand van der Meulen (RuG) - *Reguleren met de meldingsplicht*

De meldingsplicht wordt in veel wetgeving gebruikt als een regeldrukverminderend alternatief voor de vergunningplicht. Zonder formele toetsing en toestemmingsbesluit liggen de administratieve lasten voor burger én overheid lager, zo is het idee. Er is echter veel onduidelijk over de rechtsbescherming voor derden, de bescherming van het publiek belang en de rechtszekerheid voor derden. Hoe lossen we deze vraagstukken op? Wat is de toekomst van de meldingsplicht?

Jelle Roelfsema (RuG) - *Gebrekkige democratische controle op privaatrechtelijke overheidsgebedanten?*

Publieke taken worden al langere tijd niet alleen door publieke organen uitgevoerd, maar ook door krachtens privaatrecht ingestelde rechtspersonen. De keerzijde daarvan is dat klassieke vragen naar de democratische legitimatie, sturing, verantwoording en controle opnieuw actueel worden. Het te presenteren onderzoek richt zich op deze kwesties en maakt daarbij zowel gebruik van klassieke juridisch-dogmatische methoden als van empirisch onderzoek.

Wubbo Wierenga (UvT) - *Een theorie over het professionele gedrag van overheidsjuristen*

Vrijwel alle bestuursorganen hebben overheidsjuristen in dienst. Het handelen van deze overheidsjuristen is relevant voor de manier waarop de overheid omgaat met het recht. Daarmee is het werk van deze juristen belangrijk voor het functioneren van de rechtsstaat: volgens sommigen zijn ze zelfs "hoeders van rechtsstaat". Tegelijkertijd is er weinig onderzoek gedaan naar het professionele gedrag van deze beroepsgroep. Dit is een gemis: inzicht in dit professionele gedrag is van belang om overheidsjuristen zo goed mogelijk te laten functioneren. Om in deze leemte te voorzien, presenteer ik een poster met een eerste proeve van een empirisch gefundeerde theorie waarmee het professionele gedrag van overheidsjuristen verklaard kan worden.

Melanie van Zanten (UU) - *Naar een indringender exceptieve toetsing van algemeen verbindende voorschriften aan algemene rechtsbeginselen*

De intensiteit waarmee de bestuursrechter regelgeving zou moeten toetsen aan algemene rechtsbeginselen is volop in discussie. In dat verband is verschillende keren geopperd dat de bestuursrechters hun terughoudendheid bij de exceptieve toetsing van regelgeving aan algemene rechtsbeginselen enigszins kunnen laten varen. De vraag is dan wel hoe een indringender exceptieve toetsing aan algemene rechtsbeginselen precies vorm kan krijgen en voor welke algemeen verbindende voorschriften dat wenselijk is. Bovendien roept (een indringender) exceptieve toetsing vragen op van procesrechtelijke aard, ondermeer die naar de precieze verhouding tussen direct beroep tegen algemeen verbindende voorschriften en exceptieve toetsing. Het onderzoek beoogt op deze vragen vanuit Europees en rechtsvergelijkend perspectief een antwoord te geven.

Ellen Hardy (UM) – *De kunst van het financieren: financiering van de kunst*

De overheid is van oudsher een belangrijke financier van de kunstensector. Dit onderzoek richt zich op de vraag in hoeverre de Awb het geschikte kader vormt om de verstrekking van publieke middelen in deze sector te reguleren. Zij wordt belicht aan de hand van een aantal thema's: de voorbereiding van cultuursubsidiebesluiten, de rechtsbescherming van aanvragers bij de verdeling van een schaars subsidiebudget, de juridische vormgeving van nationale kunstprijzen waarbij de overheid betrokken is en de invloed van het transparantievereiste op de verstrekking van vierjarige subsidies in de culturele basisinfrastructuur.

-